

Dupl. 1

Library

L

Nr. 1, vol. 10.

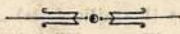
1942

FRANCIJŲ LITERATŪROS INSTITUTAS

ŽVAIGŽDĖ - The STAR.

A LITHUANIAN QUARTERLY PUBLICATION, PUBLISHED BY A. MILUKAS & CO. AT 3654 RICHMOND STREET, PHILADELPHIA, PA. YEARLY SUBSCRIPTION \$2.00, SINGLE COPY 50c.

Vasaris m. -- February, 1942

Entered as second class matter at the Philadelphia Post Office under Act of March 3, 1979.

PRANAICIŲ JULĖS IŠLEISTOS KNYGOS:

Amerikos Lietuvių Pirmieji Profesjonai ir Kronika (Kun. A. Miluko paskaitos) tomas I.	\$2.50
" " " " " " tomas II.	2.00
Amerikos Lietuvių Kronika (Kun. A. Miluko)	3.00
"Aušros" Pirmųjų Numerių fotografijos50
"Aušros" 50 metų Sukaktuvės50
Apie kun. Adomą Grinevičių (Kun. A. Miluko)10
Daktaras Petras Matulaitis. (Kun. A. Miluko)25
Delko mūsų katalikiškoji spauda silpnutė10
Kun. Dr. M. Gustaitis (Kun. A. Miluko)15
Kun. J. Balvačo (Geručio) Laiškai50
Kun. Silvestras Gimžauskas. (Kun. A. Miluko)10
Kun. A. Kaupo Laiškai50
Kun. Martynas Sederavičius ir Jo padėjėjai50
Kun. A. Miluko Darbuotės (1890-1930)50
Kun. Kazimieras Jaunius (Kun. A. Miluko)10
Kun. A. Staniukyno Laiškai50
Laisvosios Lietuvos Atlankyty (Pranaičių Julės)	2.50
Lietuvių Tautos Istorija. (Kun. A. Jusaičio)75
Lourdes'o šv. P. Marijos Mėnuo (Pranaičių Julės)	.50
"Motinėlės" Draugija (Kun. A. Miluko)50
Ne Mieste Laimė. (Pranaičių Julės vertimas)	1.00
Laiškai iš Ispanijos (Pranaičių Julės)	1.00
Petras Kriaučiūnas (Kun. A. Miluko)15
"Spaudos Laisvės ir Amerikos Lietuvių Organizuotės Sukaktuvės" (Su daugybe iliustracijų ir doku- mentų fotografijų) 782 psl.	6.00
Seinų Seminarija ir Lietuvos Aabudimas80
Viešnagė Šeštokuose. (Pranaičių Julės)	2.00
"Žvaigždės" ir jos leidinių paminėjimas50
30 m. Spaudą Atgavus (Aušros fotografijos) ----	2.50

Hp 364
1942 ood. 10 51

Skaitytojū, kurie patēmytū šituose lapuose
kū taisytino, prašome pranešti "Žvaigždēs" re-
dakcijai, kad, perspaudinant atskiroje brošuroje,
nepasikartotū klaida.

PRANAŠŲ PAVARDAI

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...

IŠEIVIJOS PRADZIOJE.

(Tasa žiur. sekantis p.)

1. ...
2. ...
3. ...
4. ...
5. ...
6. ...
7. ...
8. ...
9. ...
10. ...
11. ...
12. ...
13. ...
14. ...
15. ...
16. ...
17. ...
18. ...
19. ...
20. ...

1895 m.

1895 m. susikūrė 5 parapijos: Cleveland, Ohio, šv. Jurgio ('11, "Zv.," N15); Minersville, Pa., šv. Vincento (ib.); New Britain, Conn., šv. Andriejaus; Elizabeth, N. J., šv. Petro ir Povilo; Hazen, Ark., lietuvių ūkininkų parapija, vėliaus pakrikusi. Draugijų tais (1895) metais susikūrė:

Baltimore, Md., Audros Teatrališka draugija, rengusi lošti "Išgriovimą Kauno Pilies" ('95 "V. L.," p. 82);

Brighton, Mass., šv. Juozapo—kun. J. Žebrio paraginimu ('95 "V. L.," p. 24);

Brockton, Mass., kun. Žebrio, Waterbury'o klebono paraginimu sukurta Lietuviška Prekybiška Kumpanija. 1896 m. "Ryto" N2 rašoma: "bus viskas gerai, tik tai ant valandos reikia tenai perdėtiniams didelės kantrybės... Kantrybės ir dar kantrybės, broliai lietuviai ir ir taisybės."

Šv. Roko Draugija „dėl atminimo kraujo pralieto šv. Roko bažnyčioje Kenstaičiuose," lenkininkams saardžius kun. J. Žebrio sukurta šv. Andriejaus draugija ('95 "V. L.," p. 59);

Carbondale, Pa., šv. Stanislovo ('95 "V. L.," p. 25);

Chicago, Ill., šv. Juozapo, Dovydo Karaliaus, Lietuvos Sūnų, Petro ir Povilo. S. Daukanto draugija tais metais sulaužė scenišką veikalą—"Kražių Skerdyne," parengtą Dr. Stupnicko ("I. Ch. L.," p. 14); Taisybės Mylėtojų Tarptautinė Draugija per 1897 metų "Pensylvanijos Darbininką" (N25) prašė žinių "apie apsiėjimus savo kunigų su parapijonais," kas būtų išleista knygoje "Gyvenimas lietuviškų kunigų Amerikoje" 4 kalbėse (lietuviškai, angliškai, prancūziškai ir vokiškai). Pasirašo pir. M. Wirszowitz, 157 W. 14th St., Chicago, Ill., komiteto vardu.

Chicago, Ill.

Kelpsch, Noreiko & Co. bendrovė. "Lietuviai susilaukė geriausios laikrodėlių krautuvės" ('95 "G. A. L.," N36).

Cincinnati, Ohio, šv. Kazimiero ('95 "V. L.," p. 34);

Freeland'e, Pa., mėginta sukurti "neprigulminga" (nuo Romos) lietuvių parapija. "Amerikos" autorius rašo (p. 243): "Pas lietuvius (Freelande) į klebonus atėjo kun. V. Dembskis." Bet šis jau seniai nukunigėjęs klebonas, nelgiausiai čia užsilaikęs, turėjo grįžti pas savo globėją Dr. Šliupą. Aple Dembskio-Šliupo peregrinacijas "neprigulmingų" parapijų naudai rašė kun. J. Žebrius '96 m. "Ryto" Nime.

Freeland, Pa., Neprigulminga Lietuvių parapija— "Dembskio parapija skirstosi. Vysk. (?) Vilatte žadėjo kitą kunigą" ('95 "G. A. L.," p. 71); "Dr. Šliupas... nuvažiavo į Freeland'ą Dembskio parapiją sudrūtinti, kuri jau baigia kriksti, kaip Grigo bitės..." ('95 "V. L.," p. 191).

Mahanoy City, Pa., šv. Isidoriaus;

Middleport, Pa., šv. VACLAVO;

Minersville, Pa., Spindulio, Lietuvių Piliečių Klubas ('95 "V. L.," p. 393), Lietuvių Katalikų Klubas ('95 "V. L.," p. 393);

Northampton, Mass., Mindaugio ('95 "V. L.," p. 525);

Philadelphia, Pa., Neprigulmingas Klubas, Vytauto Amatoriška draugija (24.II), jos siekis: "lošti teatrus, gaivinti patriotizmą, lavintis muzikoje, dainavime, turėti skaitinyčią..." (V. Ambrasevičius, '95 "V. L.," p. 121);

Pittsburgh, Pa., Nekalto Prasidėjimo—moterų ('95 "V. L.," p. 25);

Pittston, Pa., šv. Antano, šv. Baltramiejaus ir Jau-
nųjų Vyrų Teatrališka kuopa, kurie Dr. Stupnicko
pamokyti lošė teatrą "Kražių Skerdynė" ('95 "V. L.,"
p. 120—130).

Reading, Pa., šv. Antano ('96 "G. A. L.," N10).

Scranton, Pa., šv. Stanislovo draugija ir Lietuvių Po-
litinis Klubas;

Shaft, Pa., šv. Izidoriaus ('95 "V. L.," p. 203);

Shenandoah, Pa. Pirmas "Atsišaukimas prie lietu-
vaičių" 1895 m. "Lienybės L." N8 ir tilžiškės "Apžval-
gos" 1895 m. N7. ž. "Priede" — š. kn. pabaigoje).

Lincoln Klubas 1895 m. lapkričio mėnesyje pasidalinęs
į dvi dalis. Jį pametusieji demokratų partijos šalininkai
lietuviai susibūrė į "Demokratų Lietuvišką Klubą" ('95
"G. A. L.," N44).

Garso Amerikos Lietuvių Leidėjų Bendrovė—Garso
Amerikos Lietuvių Publishing Co.—to paties vardo sa-
valraščiuo leisti—Biuras 129 S. Jardin Str.—klebonijos
antraštas ('95 "G. A. L.").

Throop, Wis., Lietuvių Vartotojų Krautuvė ('93 "G.
A. L.," N4);

Wilkes-Barre, Pa., šv. Kazimiero Jaunikaikčių;

William Penn, Pa., šv. Izidoriaus;

Yonkers, N. Y., šv. Vincento, "per kun. J. Zebrio
įkalbėjimą įsikūrusi 1 d. balandžio" ('95 "V. L.," p.
501);

* ♦ *

Garso Amerikos Lietuvių. Savaitraštis, leidžiamas 18
Shenandoah nuo 1895 metų. kunigų P. Abromaičio ir
J. Žilinsko, nuo 1896 m. daugiaus kunigų, paskui Garso
Leidėjų Bendrovės—Garso Publishing Co. 1897 ir pra-
džioje 1898 metų tas laikraštis turėjo Pittsburghe savo

Murą. Nuo 30 d. gegužės 1893 m. perkeltas iš Shenandoah, ėjo iš Minersville, Pa., kun. V. Matulaičio globojamas iki 17 d. lapkričio 1898. Perkeltas į Elizabeth, N. J., ėjo nuo tos dienos (lapkričio 17), leidžiamas naujos bendrovės (iš kunigų: B. Žindžiaus, A. Kaupo, J. Kaukackio ir M. Sedvydžio). Sustojo ėjęs 1899 m. Nuo 29 d. rugsėjo 1897 m. iki 6 d. balandžio 1898 m. buvo spausdinama "Garso Amerikos Lietuvų" laida su antgalviu "Pasaulė," su biuru Elizabeth, N. J., globojamu D. Brazinsko ir kun. B. Žindžiaus.

Prie 1897 metų "Garso A. L." nuo N 32 ėjo "Lietuviškas Knygynas" — 16 puslapių savaitraštis. Leidėjo (kun. Miluko) siekis buvo — "praplatinti tarp lietuvių meslę skaitymo ir meslę knygų, o per knygas apšvietimą." "L. Knygyne" turėję tilpti "geresnės apsakėlės ir tokie straipsniai, kurie nurodys kelius, kaip įkurti toje ar kitoje vietoje skaitinyčias ir vėtraukti žmones prie skaitymo." Pirmam numeryje tilpusi B. Pruso apysaka "Antanukas," B. Selimo (kun. A. Kaupo) versta ir du S. Mėoygio laiškai pas B. Daukantą, 1848 m. rašyti. "Garso Amerikos Lietuvų" skaitytojams "Liet. Knygynas" ėjo dovana, kitiems kainą 70c metams. "Lietuviškame Knygyne" patilps ir svarbesni mokališki straipsniai. Išdavėjų vėlijimu yra, kad "Lietuviškas Knygynas" pastotų ryšiu vienyjančių visas lietuviškas skaitinyčias ir draugystes kurios rūpinasi uždėjimu knygynų...

"Lietuviško Knygyno" pavienių numerių kainą po 2c.

Paskutinis "Liet. Knygyno" numeris išėjo su 1898 m. "Garso Amerikos Lietuvų" dešimtuoju numeriu — 10-sios kovo laida. Jo leidėjas kun. A. Milukas pradėjo leisti bertalinį žurnalą "Dirva."

APIE N. Y. IR N. J. PARAPIJAS.

Sulrus katalikų tvarkai Brooklyno šv. Jurgio parapijoje, įsigalėjus kyšių — „commissions“ gaudagrašiams (2. Am. L. Kr.“ p. 28—29) New Jersey valstybės lietuviai, kurie anuomet labai sunku buvo pasiekti pirmąją New Yorko apygardoje lietuvišką šventynę, ėmė rūpintis pastatymu bažnyčios prieinamesnėje ir jaukesnėje vietoje — pas save.

Elizabeth, N. J., šv. Petro ir Povilo parapija pradėta kurti 1893 m. 1895 metais nusikirtas parapijos klebonu kun. Servetka pastatė medinę bažnyčią, dabar paverstą į svetainę. Po pusmečio kun. Servetkos klebonavimo jo vietą užėmė kun. B. Zindzius. Šis klebonavęs apie dešimtį metų pastatė mūrą bažnyčią ir mokyklą. 1902 m. Newarko lietuviai atsiskyrę nuo šv. Petro ir Povilo parapijos susibūrė į atskirą šv. Trejybės parapiją (kun. V. Matulaičiui klebonaujant Newarko), o 1908 m. susikūrė atskira parapija ir Bayonne, N. J. (su pirmu klebonu kun. M. Šedvydžiu).

Be virš paminėtųjų, šioje valstybėje susikūrė dar šios lietuvių parapijos: Patersone, šv. Kazimiero 1911 m., Jersey City, šv. Onos 1913 m., ir Harrisone Sopulingos Panelės švč. 1916 m.

Leiskite čia pakartoti keletą sakinių iš tos parapijos leidinio „40 metų Jubilėjaus atmintis“ apie pirmus organizuotus žingsnius.

Elizabeth'e lietuviai pradėję apsigyventi nuo 1878 metų...

„Apsilanko kun. J. Zebrys, kuris sušaukia susirinkimą ir eina per namus sukviesti žmones. Draugišos pritaria ir įvyksta tas susirinkimas rugsėjo-September 4 d., 1893 m., kuris sutveria pastovią organizaciją ru-

pūtis bažnyčios reikalais, iki negaus Lietuvį kunigą ir pasistatys bažnyčią... Rugsėjo 17 d., 1893 m., įvyksta kitas susirinkimas, kame kun. J. Žebrys pasako sužadinančią prkalbą, po kurios visi vienbalsiai užsideda pagrindinį mokesnį: \$20 asmeniui, parapijos steigimo pradžiai...

"... Susirinkimai buvo laikomi kas mėnuo, per kuriuos renkama mėnesinė duoklė parapijos steigimo fondui, rengiama pramogų, ballų, piknikų ir teatrų. Kai susidarydavo žymesnė suma pinigų, tai išdininkas veždavo pas vyskupą, kuris liko fondo globėju..."

"... 1895 metų liepos 31 d., vyskupas jau pakviečia kun. Juozą Servetką, iš Pittsburgh, Pa., ir šis atvyksta, lydimas kun. Jono Sutkaičio... Tuojau prasidėjo ant nupirkto žemės savo bažnyčios statymo darbas. Nenorėdami pinigų skolinti iš banko, šie parapijonai sudarė paskolą: Antanas Smaldžiunas, \$200; Adomas Babarskis, \$200; po \$100 skolino: Domin. Brazinskas, Jurgis Goberis, Ant. Staniulevičius, Just. Blažys ir Juozas Krivickas."

Viršminėtoji „Statistika“ -929 m. „Tiesos Kelyje“ visų New Jersey ir New Yorko valstybių liet. parapijų savastis įvertina sekamai:

A. New Jersey Valstybėje.

Elizabeth'o — bažnyčios \$300,000, mokyklos \$70,000, svetainės \$30,000, seserų namo \$15,000 ir klebonijos \$15,000. — viso \$430,000.

Newark'o — bažnyčios \$200,000, svetainės \$25,000 ir klebonijos \$25,000 — viso \$250,000.

Bayonne's — bažn. ir kleb. \$30,000, svetainės \$6,000 — viso \$36,000.

Paterson'o bažn. \$15,000, kleb. \$5,500,— viso \$20,500.

Jersey City — bažn. \$12,000, kleb. \$8,000 — viso \$20,000.

Harrison'o — bažn. \$22,000, kl. \$13,500 — viso \$35,000.

Visų New Jersey valstybės liet. par. savastis įvertinama \$792,000. Vardan teisybės reikia atimti iš tų skaitlinių nors \$250,000.

New Yorke valstybėje

Brooklyne Angelų Karalienės (1894) baž. ir svetainės \$170,000., kleb. \$20,000 — viso \$190,000.

Maspeth V. Atsimainymo (1908) bažn. \$80,000, kleb. \$15,200 — Viso \$95,200. (N. B. Paskesniuose metuose pas-tatyta čia naujai bažnyčiai pirmas aukštas ir klebonija už \$60,000.).

New Yorke Aušros Vartų (1906) \$300,000, kleb. \$40,000. (N. B. Šitos skaitlinės nesvietiškal perdėtos. Ir trečiadalis jų dar vis per aukštoka kaina, pilnai pakaks \$100,000.

Brooklyne Sv. Jurgio (1909), bažn. ir svetainės \$57,000, kleb. \$25,000.

Brooklyne Panelės Svč. Apreiškimo (1914) bažn. \$200,000, kleb. \$25,000, mokyklos \$150,000.

Amsterdamė Sv. Kazimiero (1904), bažn. \$180,000, kleb. \$18,000.

Rochesteryje Sv. Jurgio (1906), bažn. \$70,000, kleb. \$35,000.

Utica Sv. Jurgio (1911), bažn. \$25,000, kl. \$15,000.

Schenectady Sv. Kryžiaus (1921), baž. \$35,000, kl. \$12,000.

Niagara Falls Sv. Jurgio (1914), baž. \$45,000, kl. \$12,000.

Albany Falls Sv. Jurgio (1917), baž. \$39,000, kl. \$19,000.

Draugelio „Statistika“ New Yorke valstybės liet. parapi-jų savastis įvertina \$1,222,200, bet vardan teisybės iš tų skaitlinių reik išimti mažiausiai \$400,000.

1896 m.

1896 m. susikūrė 5 parapijos: New Philadelphia, Pa., šv. Širdies; E. St. Louis, Ill., Nekalto Prasidėjimo ('97 "R.," N34); Thomas, W. Va., vėliaus pakrikusi; Lawrence, Mass., šv. Pranciškaus; Newark, N. J., šv. Trejybės. Kun. Žebrio sutvarkytą šią parapiją "toliau globojo kun. Žindžius... Elizabetho klebonas... ir padedant newarkečių įgaliotiniams—St. Pranciui ir P. Pukalčiui—1901 m. rugs. 17 d. New Jersey valstybėje tapo įregistruota..." "A. L. K. M.," p. 360).

Draugijų 1896 m. susikūrė 18:

Brooklyn, N. Y., Lietuvių Neprigulmingas Klubas nutarė "uždėti didelį knygyną, kad patrauktų lietuvius prie skaitymo lietuviškų knygų..."—rašė P. Abrattis '96 "G. A. L.," N49.

Broad Brook, Conn., šv. Izidoriaus ('98 "R.," N11);

Chicago, Ill., Mot. Valaščausko. S. Daukanto draugija (sukurtoji 1893 m.) šiais 1896 metais "sulaužė du Dr. Stupnicko, buvusio "Garso Amerikos Lietuvių" redaktoriaus, teatrališkus veikalus: "Trys šaulėniškiai Filozofai" ir "Juozapas Egipte." Tais (1896) metais "pabėgo iš Chicagos bankierius Korpelis, subankrutavęs ir prapuldęs daugelio vietos lietuvių pas jį padėtus pinigus" ("I. Ch. L.");

Cleveland, Ohio, Lietuvos Sūnų Karielių ('97 "G. A. L.," N19);

East Windsor Hill, Conn., Lietuvių Farmerių (Ukėninkų) Draugija po šv. Izidoriaus globa. '96 "Ryto" N41 nariui kūrėjai dėkoja Waterbury'o klebonui kun. J. Žebriui už pagalbą;

Grand Rapids, Mich., L. Susiv. Simano Daukanto kuopos dr. ja; Vytauto Neprigulmingas Klubas 25-1-1896 ('01 "V. L.," p. 8);

Gilberton, Pa., Karaliaus Jagėlos draugija. Paradose draugal "nešioja cilindrius, velkas baltas bruslotais, juodais žiponais ir maujas baltom pirštinais" ("L. A.," p. 43);

Hazleton, Pa.

Tėvynės Mylėtojų Draugija, turėjusi šakas daugelį vietų ("Sp. L. ir Am. L. Org. Suk.," p.416-424);

Luzerne, Pa., šv. Petro ir Povilo;

Minersville, Pa., šv. Pranciškaus draugija;

Mt. Carmel, Pa., žvaigždės Lluosybės draugijai—apie 15 narių ("L. A.," p. 29);

New Philadelphia, Pa., Jėzaus širdies draugija;

Perth Amboy, N. J., "Lietuvių draugija (vardas?) nedrįsata iškeiti atvirai lietuviškos vėliavos" '96 "R." N4).

Philadelphia, Pa., Gedeminio Klubas;

Plymouth, Pa., Darbininkų Klubo—susisėlpimo draugija;

Shenandoah, Pa., šv. Juozapo, šv. Povilo Pilečių (1911 "Zv.," N15), abi susisėlpimo draugijos, taipgi Garso Leidėjų Bendrovė—Garsas Publishing Co., paėmusi nuo dalininkų kunigų P. Abromaičio ir Jono Zilinsko savaitraštį "Garsą Amerikos Lietuvių," kurį tuo du kunigu leido vardu Garso Amerikos Lietuvių Leidėjų Bendrovės.

1896 m. vasarą susidarė iš vietos ir apygardos Lietuvių socialistų kuopelė "Pennsylvanijos Darbininkui," socialistiškam laikraščiui leisti. Redaktorium ir leidėju rašėsi Kuncmonas ('96 "R.," N23). Laikraščiui sustojus eiti 1 d. birželio 1898 m. redaktorius grįžo "prie savo darbo" ("G. A. L.," '98, p. —).

Senadoriškai lietuviai angliakasiai, 1894 m. susirašiusie su vietos angliais į bendrą "Angliakasių Uniją"—United Mine Workers—pradėjo rūpintis apie gry-

nai lietuvišką organizaciją ir, sudarę kuopelę, leido lietuvių-anglų kalboje laikraštį "Miners Advocate—Angliakasių Užtarytoją," sulyg '96 "Ryto" N42. Atsakomingi leidėjai buvo: Van West ir Hart, 26 West Lloyd St., Shenandoah. Laikraščio išėjo keletas numerių.

Shenandoah, Pa., šv. Cecilijos Giesmininkų (vyrų ir merginų), Nedėldieninės Mokyklos Mokytojų (pastaroji kl. A. Miluko sukurta) parapijos vaikuciams katekizmo ir lietuviškų dainų taipgi deklamacijų mokyti. Mokytojų pavelksiai tipo Lietuviškame Albume (1898 m. laidoje). Čia jau susibūrė Darbininkų Partijos Lietuviška Sekcija. Jos "susirinkimai atsibūna pirmam ketverge kožno mėnesio namuose redakcijos "Darbininko" ('97 "P. D.," N36).

Altoriaus Tarnų draugija, turėjusi kartu su Nedėldiene Mokykla ekskursiją High Point Parke 1896 m. liepos mėnesio pabaigoje ('96 "G. A. L.," 22 d. liepos). Šv. Cecilijos Giesmininkų draugija, prie šv. Jurgio bažnyčios, rengėsi lošti teatrą "Eglė Zalčių Karalienė" ("G. A. L.," N5);

Lietuvių, rusinų, taipgi ir lenkų piliečių politinis komitetas ("Garso Am. Lietuvių" redaktoriaus kun. A. Miluko iniciatyva), kad išrinkus "savo žmones į valstybinius urėdus" kuriamajame mass-meetinge šv. Jurgio parapijos svetainėje 8 d. gruodžio (1896) du lietuviai pasigarsino kandidatais: A. Tabaras į miesto majorus, o P. Birštonas į taikos teisėjo urėdą ('96 "G. A. L.," N50). Tų pačių metų "Garsas Am. Lietuvių" (N44) rašė apie V. Ambrazevičiaus, Philadelphijos lietuvių veikėjo, eilę politinių prakalbų Schuylkill'o apskrityje demokratų partijos naudai. V. Ambrazevičių demokratams įpiršo "Garso Am. Lietuvių" redakcija. ('96 "G. A. L.," N44.)

Waterbury, Conn., šv. Jurgio, Blaivybės (abi greit pakrikusios), šv. Juozapo ir Dramatiška Draugija, su-
lošusi A. Gužučio veikalą "Ponas ir Mužikai" 15 d.
vasario 1896 m. Vietos šv. Kazimiero draugijos na-
riai, neatsidžiaugdami savo vartotojų krautuvės įkūri-
mu, kun. Zebrio patariamai žada įsigyti Vartotojų "Uką
(farmą), "nes taip nori gelbėti varguolius" ('96 "Ry-
tas," N29);

* * *

Tėvynės Mylėtojų Draugija spausdinti ir platinti moks-
liškomis knygoms įkurta Amerikos Lietuvių 1896 metais.
„Draugijos skaitlius nėra didelis, kartais pora tūkstančių
pakyla, paskui pakrinka," rašo „Spaudos Laisvės ir Ame-
rikos Lietuvių Organizuotės Sukaktuvių" knygoje A. B.
Strimaitis, tos draugijos pionierius. Septynių puslapių
monografijoje nušvietęs Draugijos veiklą, Strimaitis iš-
vardina tris dešimtis jos išleistų veikalų. Pirmųjų leidi-
nių eilėje regime Dr. V. Kudirkos vertimus: „Kelstutis" —
tragedija (1897 m.), „Orleano Mergelė" (1898 m.). 1909
m. Tėvynės Mylėtojų Draugija atspausdino Tilžėje „Dr.
V. Kudirkos Raštus" 6 tomuose — „vieną iš didžiausių ir
tuose laikuose gražiausių leidinių lietuvių literatūroje."
1912 m. irgi Tilžėje išėjo „Jono Jonylos Raštai" (kun. J.
Zilius) trijuose tomuose. Paskutiniu Draugijos leidiniu tai
„Lenkų Apaštalavimas Lietuvoje" — kun. Prapuolenio
lenkiškai parašytų knygų vertimas (1924 m.) ir „Lenkų
Samokslas Lietuvoje" M. Šalčiaus veikalas.

1897 m.

1897 m. susikūrė dvi parapijos:

Westville, Ill., šv. Petro ir Povilo ('98 "R.," N33) ir Spring Valley, Ill., šv. Onos.

Draugijų susikūrė:

Branford, Conn., Broliškos Pagelbos Lietuvų draugija susikūrė "pagal 'Ryto'" programą rašte "Tveridime darbus dėl lietuvių"... pinigų kasoje nevalna laikyti be vartojimo... už sudėtus pinigus pirkis prietaisus žiemai plauti..." draugija pasiryžo "samdyti pievas, plauti žiemą ir parduoti, apsimti nuplauti žiemą fermeriams... apimti kontraktus javus valyti, rudenyje suvaut... žiemą miškuose dirbti, pavasarį apimti farmas ant nudirbimo..." ('97 "R.," N23.)

Bridgeport, Conn., šv. Jurgio;

Boston, Mass. „Vytauto draugijos uždėjo knygyną" (97 „Tėvyn." p. 346).

Buttonwood, Luzerne County, Pa., šv. Mykolo ("L. A.," p. 68);

Chicago, Ill., šv. Mato, Liuosybės, Taisybės Mylištųjų, Lietuvos Brolių, Keistuolio Budavojimo ir Paskolinimo, taipgi Dalininkų Bendrovė (iš kun. M. Kraučiaus, J. Griniaus ir J. Laukio) savnitraščiai "Amerikos Lietuvis" leisti, kurio išėjo tik 3 numeriai. Tais (1897) metais buvo sušaukta Chicagoje keletas susirinkimų, kad sukūrus "tautišką Susivienijimą... bet įkūnyjimas jo pasirodė persunkus" ("L. Ch. L.," p.—). Vietos lietuviai katalikai irgi tarėsi sukurti visų Chicago lietuvų katalikų susivienijimą. Naujai organizacijai buvo surašyta ir konstitucija, bet iš to visko nieko neišėjo (ib.).

Chicago, Ill., apie "Lietuvišką Kolegiją Akademi-
koms" skelbė laikraščiuose Dr. Kasakauskis, jos pre-
sidentas, 637 Dickson St. ('97 "G. A. L.," N31);

„Lietuvos Broliai" ('97 „Tėv." p. 185).

Cleveland, Ohio, šv. Kazimiero, Lietuvos Sūnų Ka-
reivių ('97 "V. L.," N37);

Crebs, Ind. Ter., šv. Juozapo ('98 "R.," N—);

Elizabeth, N. J., Lietuvių Skaitinyčia—draugijų lėšo-
mis ('97 "V. L.," N10).

Exeter, Pa., šv. Petro ir Povilo—didžiausia Pittstono
apygardoj (per 300 narių);

Forest City, Pa., šv. Jurgio Kankinio;

Hartford, Conn., šv. Jono ('97 "G. A. L.," p. 84);

Hazleton, Pa., Lietuvių Neprigulmingas Klubas ('97
"G. A. L.," N36);

Ladd, Ill., šv. Jurgio ('97 "V. L.," N33);

Lewiston, Me., Lietuvių Neprigulmingas Klubas ('97
„V. L." N. 47) už peiną iš alaus pardavinėjimo įsteigti
krautuve ar pašelpti lietuvi, einanti į mokslus" ('97
„Tėv." p. 33).

Mahanoy City, Pa., Simono Daukanto Klubas—kartu
ir susisėpimo draugija. "Pirma tik turinčius nors
pirmas pilietybės popieras" ("L. A.," p. 47);

Mahanoy Plane, Pa., Teatrališka draugija iš "Sus-mo"
kuopos narių, sulošusi 4 d. vasario 1898 m. teatrą
"Nesipriešink" vietos rengiamo knygyno naudai ('98
"G. A. L.," p. 25);

Minersville, Pa., Želmens Draugija, Neprigulmingas
Lietuvių Pilečių Klubas, ant mass-mitingo vienu balsu
nutarė prašyti miesto Rodos, kad išvartytų iš miesto ar
kaip nors apmalšytų vyrus (seka 6 lietuvių vardai), užtai
kad jie peštynėmis daro gėdą visiems... ('97 „Tėv." p. 375).

Naugatuck, Conn.

Giesmininkų kuopelė (iš 15 vyrų) "mokyti giedoti tautiškų giesmių" ('97 "V. L.," N1).
(ib. Mūsų laikraščiai—22).

New Britain, Conn., Lietuvių Neprigulmingų Ukeių Klubas;

New Britain, Conn., Lietuvių Neprigulmingas Plišečių Klubas, taipgi Lietuvių Prekybos Kompanija valgomų daiktų krautuved įrengti;

New Haven, Conn., Sv. Pranciškaus ('97 "R." N18);

New Haven, Conn., apygardoje Lietuvių Kooperatyvų Uke "Ryto" '97, N18 užmanyta paremia "Garso Am. L." korespondentas (N19). "Nedaugiau kaip 50 Lietuvių tesudeda po \$200, \$100, mažiausiai po \$50 apsipirkti šeimai geroje vietoje ir turėti gražų pragyvenimą."

Northampton, Mass., Waterbury'o parapijos duonkepės šaka ('97 "R.," N4, 5), D. L. K. Mindaugio draugija ('97 "R.," N31, '97 "V. L.," N12);

Philadelphia, Pa., Vytauto Teatrališka draugija lošė savo naudai "Ponas ir Mužikai" 30 d. gegužio, 1897 ('97 "G. A. L.," p. 287). Draugija susidėjusi daugiausiai iš bajorų.

Philadelphijoje, Pa., N233 South 4 gatvės 1897 m. birželio 2 d. Jungtinių Valstybių prezidentas McKinley atidarė Vaizbos Muzejaus (Commercial Museum) rūmus. Per pasaulio išdirbinių parodą tame muzejuje buvęs ir didelis knygynas. Vietos gyventojas V. Ambrazevičius per laikraščius kvietęs Lietuvius, kad siųstų tam muzejuo Lietuviskus raštus, pasak "V. L." ('97 m., p. 297), įteikė tai įstaigai šiuos Lietuviskus raštus: "S. Daukanto "Būdą Senovės Lietuvų," "Aušros" N1, '96,

"Apžvalgos," "Vienybės Lietuvininkų," "Varpo," "Ukininko," "Garso Amerikos Lietuvių," "Lietuvos," "Kardo," "Ryto," "Darbininko" ir "Saulės" po keletą numerių.

Synowie Litwy iš sulenkėjusių Lietuvių.. Urėdiška kalba lenkiška". ('97 „Tėv." p. 33).

Pittsburgh, Pa., Lietuviškas Klubas su knygyna 28-1-97; ('97 "V. L." N49);

Pittsburgh, Pa., 1897 m. 1-me numeryje "Garso Amerikos Lietuvių" praneša apie savo biuro įsteigimą Pittsburgh'e po N1012 Carson St. Esą... "suvienuyta dvi didžiausios Lietuvių sostinės Pensylvanijos valstybėje..."

Pittston, Pa., šv. Baltramiejaus Blaivybės draugija. "Kuomet nariams baudos perdaug įkirėjo, tai panaikinta blaivybė ir 1900 m. draugijos vardas pakeista—Šimano Daukanto draugija" ("Pitt. L. Ist.," p. 79);

Plymouth, Pa. Jaunikalėlių draugija; vietos draugijos (šv. Kazimiero, šv. Juozapo ir Vytauto) sudarė vieną organizaciją, kurios vyriausiasis siekis — uždėti knygyną" ('97 „Tėv." p. 346).

St. Louis, Mo. Lietuviškos bažnyčios kampinio akmens pašventimas buvo 16 d. gegužio. ('97 „Tėv." p. 215).

Scranton, Pa., šv. Petro, Politinis Klubas ('97 "G. (A. L. " N. 32); Politiska Lietuvių Darbininkų draugija. „Ketina jungtis su lenkais ir slovakais politikoj". ('97 „Tėv." p. 346).

Shamokin, Pa., Politikos Nepri gulmingas Klubas;

Shenandoah, Pa., šv. Jurgio parapijos knygynas. Nedėdieninės mokyklos mokytojos ir vaikai (apie 150) 23 d. vasario, 1898 m., turėjo vakarą—koncertą su deklamacijomis to knygyno naudai. "Garso Am. Lietuvių" (1898, p. 121) pagarsino tos mokyklos prižiūrėtojo

(kun. Miluko) pareiškimas, jog "knygyno kambariai (pobažnytinėje svetainėje) bus atidaryti 3 vakarus savaitel." Taipgi Lietuvių Laisvės ('97 "V. L.," N48), veik pakrikusi. — S. Daukanto Pilečių ('97 "G. A. L.," p. 49);

Terre Haute, Ind., Lietuvių Draugija;

Torrington, Conn. Sv. Vincento susiėelpimo dr-ja ('97 „Tėv.“ p. 185).

Union City, Conn. „Lietuviai turi uždėje knygną Klubo globoje " ('97 „Tėv.“ p. 346).

Waterbury, Conn., šv. Kasimiero draugijos nariai, kun. J. Zebriui raginant, įkūrė vartotojų krautuvę. 1896 m. "Ryto" N2 atskaita parodo krautuvę turėjus \$12,778.60 įėmimų pirmuose 6 mėnesiuose. Prie jos turėje pelningą darbą 4 vietos lietuviai.

Waterbury, Conn., Lietuviška Duonos Keptuvė (da- lininkų bendrovė) "yra įrengta ant parapijos naudos, Neturtėliams maistas, bedarbiams darbas, geriems džiaugsmas, priešams pyktis," garino '97 "R." N2; Teatrališka kuopa, sulošusi teatrą "Kražių Skerdynė" kun. Zebrio parašytą 6 d. gegužio, 1897 m. ('97 "R.," N13 ir 17). Gedemino Draugijos vartotojų krautuvė ('98 "R.," N29 ir '97 "G. A. L.," p. 172);

Waterbury, Conn., šv. Petro ir Povilo ('97 "G. A. L.," N47);

Westville, Ill., šv. Petro ir Povilo;

Wilkes-Barre, Pa., Algirdo, šv. Mykolo;

Worcester, Masa., Aukštikalnio ir Busevičiaus Lietu- viška groserėtorio (valgomųjų dalktų krautuvės) kom- panija, klausiusi Waterbury'o dounkepyklos duonų kai- nos. 1897 m. "Rytas" (N2) atsakymo rašte sako: "rūkėėią duoną valgo lietuviai, lenkai ir vokiečiai. Lėg

Toliai tokią duoną gamindavo žydai ir vokiečiai... Dabar jau matome, kad toliaus svetimiems atsiduoti ant apkuopimo nėra reikalo, Lietuviams tas darbas prieinamas ir gali dėti keliams uždarbi, per tai Lietuvos duonos keptuvės turės atsirasti visose Lietuvos naujokynėse"... Toliaus redaktorius, pasirašydamas pilną savo vardą (kun. J. Eebris), duoda patarimus kaip įrengti tokias keptuves.

* * *

1897 m. "Vien. Liet." N28 rašė apie "pabėgimą su \$40,000 žmonių pinigų Antano Pajaujo, savo buvusio įkurėjo (su J. Paukščiu). 'Spaudos laisvės ir Amerikos Lietuvos Organizuočių Sukaktuvių' knygoje plačiai aprašyta abiejų tų vyrų prasigyvenimas ir "Wienibes Lietuwnikų" savaitraščio įkurimas (p. 499-518). 'Subankrutijęs' Freeland'e Pajaujis A. Bendritto vardu turėjo banką čia jau šalia J. Paukščio krautuvės ir "Wienibes Lietuwniku" spaustuvės. 1897 metais Pajaujis-Bendrif antrą kart subankrutijęs ir "pabėgęs" į kitą (New Yorko) valstybę nekurį laiką rado prieglaudą pas knygy ir laikraščių pardavėją Matutį. Vieną rytą, išėjęs į miestą, pasimiršo pasimti su 40,000 dolerių savo čeraską. Matučio žmona, lovą klodama radusi atidavė tuos pinigus sugrįžusiam ir išsigandusiam Pajaujui. Jis juos greitai laiku pralaimėjo berizikuodamas ant arklių lenktynių. Matutionė, atiduodama Pajaujui pinigus, nežinojo dar apie jo "pabėgimą" iš Plymouth'o su "žmonių pinigais."

* * *

1897 metais lietuvės vienuolės pradėjo mokinti ir po šiai dienai mokina mūsų parapljinių mokyklų vaikučius.

„1897 m. rugs. mėn. liet. seserys Nazarietės pradėjo vesti pirmąją liet. parap. mokyklą šv. Jurgio parap. Chicago, Ill.” — skelbia „Šv. Pranciškaus Seserų Vienuolyno Istorija” (p. 43). Tos pačios kromikos autorius(rė) tęsia: „1897-1922 mėginama atskirti liet. seseris nuo lenkių.”*

“Dar tas laikas, kada Amerikoje lietuvių seserų mokytojų vienuolynai buvo tik svajone, dabartinės šv. Pranciškaus Seserys Amerikoje, budamos šventos šeimos lenkių seserų globoje, jau tarnavo lietuvių reikalams auklėdamos jaunąją kartą katalikiškoje ir lietuviškoje dvasioje. Jos buvo mūsų tautos pirmosios vienuolės mokytojos Amerikoje. Nuo 1897 metų darbavosi didžiulėse Čikagos parapiinėse mokyklose. Turint daug darbo lietuvių išeivių tarpe ir lietuvių seserų skaičiui vis didėjant lenkių vienuolyne, atsirado būtinas reikalas išeiti iš lenkių seselių įtakos. Atsiskyrimas negalėjo įvykti dėl visokių daromų kliučių iš lenkių pusės. Jis net traukėsi 25 metus. Per tą laiką įsisteigė šv. Kazimiero Seserys ir nuo 1922 m. dauguma mokyklų joms pavesta.”

Tas sakiniams pradėjęs savo raštą apie seseris pranciškietes Dr. Matulaitis “A. L. R. K. Kunigų Vienybės Metraštyje 1941 m.” plačiau rašo apie jų Akademiją Pittsburge, kurioje per 11 metų (1929—1940) mokėsi 914 mergaičių. Be to vienuolės mokinę 256 mokinius (nes) 4 lietuvių parapijų augštesnėse mokyklose (Du Bois, Grand Rapids, Pittsburg ir Hartford). Pradinėse 18 kat. mokyklose jos mokslina 2954 mokinius (-es).*

Viršminėtame Metraštyje rašte “Mūsų Kultūros ir Socialiniai Etiudai”, plačiai apie tai rašęs, parodžiau, kaip

*) Šių knygų “Priede” rasite paskelbtą visų vienuolių ir jų mokinių statistiką.

tie neteisingi įtarimai įsibriovė ir į „Lietuvių Amerikoje“ knygas.

Kalbėjus apie Amerikos lietuvių parapijines mokyklas ir jų mokytojas, negalima užtylėti fakto, kad beveik kiekvienoje parapijoje toms mokykloms reikėjo pergyventi sunkių ginčų ir priešginavimo metus. 1890 ir 1891 metų „Vienybė Lietuvininkų“ pilna aprašymų apie barnius už savąją mokyklą kuriamoje Senadorio šv. Jurgio parapijoje. 1891 m. pabaigos ir 1892 m. pradžios tame laikraštyje daugybė įrodymų, kaip jo bėliuoliai kariavo prieš Pittstono kleboną, įsteigusį mokyklą su seserimis vienuolėmis (anglų kalbai) ir vargonininku profesorium. Ginčai iškilo ir Waterburyje už „davatkas poterius mokinančias.“ Parakviesta net Dr. Šlupo ir lenkų neprigulmingojo kun. Hodorio globojamą lietuvi „neprigulmingos parapijos“ kūrėją — Dilloną.

Nedyvai, kad vienas kitas anų dienų klebonas „dėl šventos ramybės“ nekalbėjo apie mokyklos reikalingumą savo parapijoje.

Karžygiški parapijinių mokyklų priešai mokėjo karuflažuoti savo opozicijos motyvus.

Įtariamasis klebonas mokėta paskelbti parapijos tvarkos ardytoju, savavaliuojančiu ponu, neklausančiu „tikrų“ parapijiečių įsakymo. Protestuojantiems pritarė, juos ragino, „kačiutes plojo,“ ilgas laikraščiuose korespondencijas rašė „pažangos“ skelbėjai.

Chicagos pirmosios lietuvių mokyklos (šv. Jurgio) autorius kun. M. Kraučūnas bene daugiausia visokių įtarimų, prasimanymų turėjo pergyventi. Lietuvaiteis mokytojas iš lenkų nazaretiečių vienuolyno padaryta lenkėms; jas pakvietusį mokyti kleboną paversta kažkokiu prasikaltėliu. Pasipylė protestai, korespondencijos laikraščiuose, net į knygas pateko neteisybė, melu paremti skelbimai.

Metuose 1894 klio klausimas apie lietuviškas seseris... Užmanymas, kad jaunas lietuvaites kalbinti, idant pasišvęstų tam tikslui buvo daugelio išjuoktas su paniekinimu. Bandymas nenusisėkė. '98 "Tėv." p. 212.

Žmogžudystė ties Hazletonu

„Neapykanta, kokią anglosaksiškas gaivalas Amerikoje jautė dėl foreignerių atėjūnų (suprask slavų, lietuvių, italių), daėjo iki barbariškai žmogžudystei, kurią papildė, prisidengdamas valdžios ploščiumi šerifas Martin ir jo 102 deputatai... 10 d. rugsėjo apie 500 straikuojančių ėjo į kalmelį Lattimer, idant prikaltintų ten dirbančius draugus sustreikuot... šerifas su savo pagalbininkais pastojo kelią... liepė šauti į darbininkus... šaudė į bėgančius, šaudė keilioklą minučių. Užmuštų buvo 21, sužeistų į 50...“ Taip rašė „Susiv. L. A. organas „Tėvynė“ ('97, N. 10).

Lietuvių protestas prieš barbarišką šerifo ir jo deputatų galvažudystę buvo: Senandoryje 12 d. rugsėjo, Šamokine 13 rugsėjo, Mt. Carmel 14 rugs., Baltimorėje 15 rugs., Minersville 16 rugs., Plymouth'e 17 rugs., Union City, Conn. ir Chicagoje 19 rugs., Scrantone 26 rugs. Nepaminėta protesto mitingų datos Philadelphijoje ir Elizabeth'e. ('97 „Tėv.“ p. 314).

Kitų tautų (slovakų, lenkų ir italių) visuomenei irgi protestuojant, nuskriaustųjų užtarėjai užvedė šerifui ir jo pagalbininkams bylą Wilkes Barre teisme, ilgai nusiėtusią ir pasibaigusią šerifo išteisinimu sekančių (1898) metų kovo mėnesyje.

Šenandoriečiai „Lattimerio sužeistiems stalkeriams ir jų bylai (teismuose) surinko net \$254.95. ('98 „Tėv.“ p. 69).

Šenadoriškis „Garsas Amerikos Lietuvių“ ('97 N. 41) rašė: Parodykime Amerikos visuomenei..., kad mums ru-

pi pagerinti savo padėjimą įstatymų keliu... Rašykimės į draugijas, darbininkų organizacijas ir vienybės laikykimės" (ž. "Am. L. XIX š." p. 173). Prie tukstantinių demonstruojančių lietuvių masių prisidėjo Senadoryje ir kituose kietųjų anglių apygardos miestuose skaitlingi būriai rusinų, slavokų ir lenkų. Tuos mitingus pasekė masiniai įsirašymai į anglekasių uniją.

Knygų "Amerikos Lietuviai XIX šimtmečiuje" (t. I, pp. 152—180) plačiai aprašyta Latimero žudynė ir jos pasekmės, dariusios didžiausios įtakos darbininkų klausimui Jungtinėse Valstybėse. Menkutė Susijungusių Anglekasių Unija (United Mine Workers) po tam įvykiu greit išbūjojo į stipriausią šalyje darbo žmonių organizaciją ir savo siekiu paskelbė išreikalavimą aštuonių valandų darbo dienos kartu kolektyvės sutarties su darbdaviais (collective bargaining). Anų dienų siekiai dabar yra Jungtinėse Valstybėse įstatymais. Lietuviai anglekasiai daugiausiai padėjo tai organizacijai susidrutinti. Kaip patėmėjau ten pat (p. 157) Amerikos enciklopedijų rašytojai nepatėmijo tos mūsų žmonių veiklos, vien mokėjo "svetimžemius" peikti. Turiu čia pareikšti, ką nekartą kartočiau, kad ir mūsų lietuviai rašytojai vis dar neįžiūrėjo to saviškių nuopelno Amerikos darbo žmonių veikloje.

Apie Latimero anglekasių užtarėjus daug rašė 1898 metų „Garsas Amerikos Lietuvių“ „Rytas“ ir kiti lietuvių laikraščiai. Pakartosiu čia keletą žodžių iš „Lietuviai Amerikoje“ knygu, kurių autorius anuomet „Susiv. L. A. prezidentas, gyvenęs Plymouth'e buvo vienu stambesniųjų užtarėjų.

Lattimer'o Anglekasių Užtarėjai ('98 "R.," N6, '98 "G. A. L.," p. 65, 84) ... "nuo Hazletono į žiemus yra liūdnos atminties 'peščė' (sk. kaimelis—R.) Lattimer, kur šerifas Martin ir jo deputatai užmušė daug strai-

kuojančių darbininkų, tarp kurių Lietuvių buvo: Ant. Grikis iš Simno par., Jonas Tarnavičius iš Lazdijų par., Pr. Kerdolis iš Veisiejų par., Jok. Tamošunas ir Rapolas Rakevičius, abu iš Vilniaus gub." ("L. A.," p. 60);

* * *

New York, N. Y., Emigrantų Rėmėjai ('97 "R.," N. 6, 7 8, 36, 37, 38, '98 "G. A. L.," p. 35, 67);

Emigrantų Namui bešaukdami ir berėkdami, kiek gavome, atskyrus Susivienijimo paeukotus 100 dol. Viso 24 dol. ir 1 centa (1897 m. „Tėv.“ p. 55, rašte „Mes neprate aukoti“).

„Garsas A. L.“ rinko aukas Emigrantų Namui — viso \$26.96. Buvo persergėta, kad jeigu Em. Namu užmanymas neįvyks, pinigai bus sunaudoti Lietuvos žemlapiui išleisti. „Garsas“ ('98 N. 3) atsišaukia į aukotojus, ar jie ant to sutiks.

* * *

Kooperatyviška Forma. „Rytas“ (N. 15) pataria Lietuviams, kad susidėję kokie 50 Lietuvių po \$100 ir \$200 pirktų geroj vietoj didelę farmą, kas šiuose bedarbės laikuose labai apsimokėtų... Anglai jau senai turi tokias farmas". ('97 „Tėv.“ p. 150).

(L. N. 47) „Rytas“ ragina ant Waterbury'o Lietuvių kooperatyviškos farmos įtaisyti našlaičių namus. Doras užmanymas." ('97 „Tėv.“ p. 148).

* * *

1897 Dvyliktame Susiv. Liet. Am. Seime Philadelphijoje užgirta įkurimas „Viešo Susivienijimo Lietuvių Amerikoje Knygyno“, kurin geri tėvynainiai sudovanojo apie 100 visokių lietuviškų ir apie Lietuvą knygų". (S. L. A. Ist. p. 119). Saraše paminėti kompletai: „Vien. Lietuvinkų" 1886—1896, „Garso Amerikos Lietuvių" 2 egz.; 1896 „Ryto", 1893 „Apšvietos" ir keliolika svarbių, retų ir brangių knygų (ib. p. 124). Tas knygynas paskesniais metais daug padidintas, eidamas iš rankų į rankas pagaliaus sudilo, knygų ir laikraščių kompletų daugelis dingo.